

Cel programu 3.1 Gospodarka o obiegu zamkniętym

Wprowadzenie do działań

Zapewnienie stałego wzrostu regionu Morza Bałtyckiego bez zwiększania presji na środowisko, w tym wodę, powietrze i glebę, wymaga przejścia do gospodarki o obiegu zamkniętym. Program wspiera działania, które ułatwiają przejście od linearnego wykorzystania zasobów do ich obiegu zamkniętego. Oznacza to utrzymywanie produktów i materiałów w użyciu tak długo, jak to możliwe. Program zachęca do podejścia holistycznego, które wykracza poza gospodarkę odpadami i łączy się z wodą, energią, transportem i użytkowaniem gruntów. Wymaga to ułatwienia zmiany zachowań i zintegrowanego planowania. W konsekwencji, przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym jest cennym czynnikiem w walce z wyzwaniami środowiskowymi, takimi jak nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, nieodpowiednia jakość powietrza, a także zmiany klimatyczne.

Aby przyspieszyć to przejście, Program szczególnie wspiera działania, które budują sprzyjające środowisko i podnoszą świadomość w zakresie możliwości gospodarki o obiegu zamkniętym. Działania te sprzyjają zmianom systemowym, które tworzą długoterminowe możliwości dla biznesu, a także korzyści środowiskowe i społeczne. Z tego powodu uważa się, że przedsiębiorstwa i społeczności znajdują się w centrum transformacji. Biorąc pod uwagę potrzeby podmiotów gospodarczych, program zapewnia przestrzeń do ponownego zdefiniowania podejść w zakresie inteligentnej specjalizacji w celu przyspieszenia zmiany w kierunku obiegu zamkniętego. Ponadto, działania powinny uwzględniać nie tylko potencjalnych zwycięzców, ale również osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji w wyniku procesów transformacji. W stosownych przypadkach działania uwzględniają nierównomierne skutki terytorialne, np. między obszarami miejskimi i wiejskimi lub specyfikę obszarów oddalonych. Zachęca się do opracowywania rozwiązań, które pozwolą wykorzystać potencjał digitalizacji jako środka do osiągnięcia gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów w regionie Morza Bałtyckiego.

Niewyczerpujący wykaz przykładowych działań:

- Włączanie polityk gospodarki o obiegu zamkniętym do strategii terytorialnych i testowanie ich wdrażania, łączenie z innymi odpowiednimi strategiami regionalnymi i krajowymi, np. na rzecz inteligentnej specjalizacji;
- Mapowanie barier administracyjnych lub prawnych ograniczających podejście obiegu zamkniętego i określanie rozwiązań zgodnych z kompetencjami miast i regionów;
- Testowanie modeli zamówień publicznych, które wzmacniają rolę władz publicznych we wspieraniu przejścia na podejście obiegu zamkniętego;
- Ponowne przemyślenie procesów planowania miejskiego i regionalnego w sektorach kluczowych dla osiągnięcia obiegu zamkniętego (np. transport, woda, energia i gospodarka odpadami) w celu przyjęcia lepiej zintegrowanych i systemowych podejść;

- Koordynowanie i wspieranie inicjatyw przedsiębiorców i społeczeństwa obywatelskiego w promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym i wspieraniu zmiany postaw, tj. tworzeniu świadomości możliwości związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym wśród kadry zarządzającej przedsiębiorstw, właścicieli i konsumentów;
- Świadczenie usług wspierających, które pomagają przedsiębiorstwom przyjąć bardziej okrężne podejście, np. wspieranie przejścia od własności do nowych modeli biznesowych opartych na elastycznym i przystępnym cenowo dostępie do usług;
- Zastosowanie technologii cyfrowych w celu przekształcenia modeli biznesowych z liniowych w takie o obiegu zamkniętym, np. w celu dopasowania dostawców i producentów, śledzenia drogi komponentów i materiałów, pomocy w wirtualizacji produktów;
- Testowanie rozwiązań, które tworzą synergię między gospodarką ekologiczną i o obiegu zamkniętym, np. wspieranie symbiozy przemysłowej z wykorzystaniem materiałów odpadowych z przemysłu leśnego przez przedsiębiorstwa z różnych sektorów.

Oczekiwane rezultaty i ich wkład w realizację wybranego celu szczegółowego

Główne grupy docelowe Programu zwiększają swoją zdolność do przyspieszenia przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W szczególności działania te poprawiają procesy planowania na poziomie lokalnym i regionalnym w celu umożliwienia gospodarki o obiegu zamkniętym. Ponadto ułatwiają one rozwój, testowanie i stosowanie rozwiązań, które przekształcają modele biznesowe z liniowych na takie o obiegu zamkniętym. Co więcej, działania zwiększają rolę społeczeństwa obywatelskiego w budowaniu świadomości możliwości związanych z obiegiem zamkniętym. Działania te prowadzą do przyjęcia perspektywy makroregionalnej w rozwoju rynków towarów o obiegu zamkniętym.